

Brüsszel, 2025.6.4.
COM(2025) 202 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Bulgária gazdaság-, szociális, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

{SWD(2025) 202 final}

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Bulgária gazdaság-, szociális, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

Általános szempontok

- (1) A 2024. április 30-án hatályba lépett (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, valamint a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában. A rendelet továbbá előmozdítja a költségvetési politikával kapcsolatos nemzeti felelősségvállalást, fokozott hangsúlyt helyez a középtávra, emellett hatékonyabb és következetesebb végrehajtást irányoz elő. Minden tagállamnak be kell nyújtania a Tanács és a Bizottság számára egy nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet, amely a nemzeti jogalkotási ciklus hosszától függően egy négy- vagy ötéves időszak költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásait tartalmazza. A tervben foglalt nettó kiadási² pályának meg kell

¹ HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>.

² Az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkének 2. pontjában meghatározott „nettó kiadás”: i. a kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott

felelnie a rendelet követelményeinek, többek között arra vonatkozóan, hogy az államadósságot a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályára kell állítani, vagy ilyen pályán kell tartani, vagy annak a bruttó hazai termék (GDP) 60 %-a alatti prudens szinten kell maradnia, továbbá az államháztartási hiányt középtávon a Szerződés által a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá kell csökkenteni, illetve az alatt kell tartani. Amennyiben egy tagállam elkötelezi magát a rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások mellett, a kiigazítási időszak legfeljebb három évvel meghosszabbítható.

- (2) Az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet³, amely létrehozta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: RRF), 2021. február 19-én hatályba lépett. Az RRF reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosítva. A gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének prioritásaival összhangban az RRF elősegíti a gazdasági és társadalmi helyreállítást, egyúttal fenntartható reformokat és beruházásokat mozdít elő, mindenekelőtt a zöld és a digitális átállás ösztönzése, valamint a tagállamok gazdaságának reziliensebbé tétele terén. Közép- és hosszú távon szintén segít megerősíteni az államháztartás helyzetét, valamint fellendíteni a növekedést és a munkahelyteremtést, javítani az Unión belüli területi kohéziót, és támogatni a szociális jogok európai pillérének további végrehajtását.
- (3) A 2023. február 27-én elfogadott (EU) 2023/435 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴ (a továbbiakban: REPowerEU-rendelet) célja fokozatosan megszüntetni az Unió függőségét az orosz fossziliztüzelőanyag-behozattól. Ez segít megerősíteni az energiabiztonságot és diverzifikálni az Unió energiaellátását, ugyanakkor hozzájárul a megújuló energiaforrások elterjedéséhez, valamint az energiatárolási kapacitások és az energiahatékonyság növeléséhez.
- (4) 2021. október 15-én Bulgária – az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban – benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottsághoz. Az említett rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság – az V. mellékletben foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban – értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. 2022. május 4-én a Tanács elfogadta a Bulgária helyreállítási és rezilienciaépítési tervének értékelését jóváhagyó végrehajtási határozatát⁵, amelyet a 18. cikk (2) bekezdése alapján 2023. december 8-án módosítottak a vissza nem térítendő pénzügyi támogatáshoz nyújtott maximális pénzügyi hozzájárulás aktualizálása céljából⁶. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság – a

programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított kormányzati kiadás.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj>).

⁵ A Tanács végrehajtási határozata (2022. május 4.) Bulgária helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (8091/22).

⁶ A Tanács végrehajtási határozata (2023. december 8.) a Bulgária helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló, 2022. május 4-i végrehajtási határozat módosításáról (15837/2023).

24. cikk (5) bekezdésével összhangban – határozatot fogadjon el, amely megállapítja, hogy Bulgária kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban meghatározott releváns mérföldköveket és célokat. A teljesítés akkor tekinthető kielégítőnek, ha az egyes reformok vagy beruházások korábbi mérföldköveinek és céljainak elérése terén nem történt visszalépés.

- (5) A Tanács [dátum -án/-én] a Bizottság ajánlása alapján ajánlást⁷ fogadott el, amelyben jóváhagyta Bulgária nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét. Az (EU) 2024/1263 rendelet 11. cikkével és 36. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban benyújtott terv a 2025–2028-as időszakra vonatkozik, és négy évre elosztott költségvetési kiigazítást mutat be.
- (6) A Bizottság 2024. november 26-án az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2025. évi jelentést, amelyben Bulgáriát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott és a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2025. május 13-án elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást⁸ és 2025. március 10-én az együttes foglalkoztatási jelentést.
- (7) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az EU globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű meghatározza a fenntartható gazdasági növekedés három transzformatív tényezőjét: i. innováció; ii. dekarbonizáció és versenyképesség; és iii. biztonság. Az innovációs szakadék megszüntetése érdekében az EU az ipari innováció ösztönzésére, az induló innovatív vállalkozások növekedésének támogatására – például az induló és növekvő innovatív vállalkozásokra vonatkozó uniós stratégiához hasonló kezdeményezések révén –, valamint a mesterséges intelligenciához és a kvantumszámításhoz hasonló fejlett technológiák alkalmazásának előmozdítására törekszik. A zöldebb gazdaság érdekében a Bizottság felvázolta a megfizethető energiára vonatkozó átfogó cselekvési tervet és a tisztáipar-megállapodást, amelyek biztosítják, hogy a tiszta energiára való átállás költséghatékony és a versenyképességet elősegítő maradjon, különösen az energiaigényes ágazatokban, és a növekedés motorja legyen. A túlzott függőségek csökkentése és a biztonság növelése érdekében az Unió eltökélt szándéka, hogy megerősítse a globális kereskedelmi partnerségeket, diverzifikálja az ellátási láncokat, és biztosítsa a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz és a tiszta energiaforrásokhoz való hozzáférést. E prioritások megvalósítását olyan horizontális támogató eszközök segítik, mint például a szabályozás egyszerűsítése, az egységes piac elmélyítése, a versenyképesség finanszírozása, a megtakarítási és beruházási unió, a készségek és a minőségi munkahelyek előmozdítása, valamint az uniós szakpolitikák jobb összehangolása. A versenyképességi iránytű igazodik az európai szemeszterhez, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon a Bizottság stratégiai céljaival, így egységes megközelítésbe helyezve a gazdasági kormányzást,

⁷ A Tanács ajánlása (2025. [január 21./február 18./...]) [ország] [nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról / nettó kiadási pályájának meghatározásáról] (HL C/2025/[6xx/xxx], 2025.[2.10./hh.nn.]).

⁸ A Tanács ajánlása (2025. május 13.) az euroövezet gazdaságpolitikájáról (HL C, C/2025/2782, 2025.5.22., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj>).

amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

- (8) 2025-ben a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is az RRF végrehajtásával párhuzamosan valósul meg. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása továbbra is elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek segítenek hatékonyan kezelni az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét. Az országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 21. cikkével összhangban módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek értékelésének tekintetében is.
- (9) A 2019–2024-es országspecifikus ajánlásokban azonosított releváns kihívásokat is figyelembe véve a 2025. évi országspecifikus ajánlások azokkal a legfontosabb gazdaságpolitikai kihívásokkal foglalkoznak, amelyeket a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben foglalt intézkedések nem kezelnek kielégítően.
- (10) A Bizottság 2025. június 4-én közzétette a Bulgáriára vonatkozó 2025. évi országjelentést. Ebben értékelte a releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Bulgária által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Bulgária általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Bulgária előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte a Bulgária által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, valamint a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket is.

Az elért eredményekről szóló éves jelentés értékelése

- (11) A Tanács [dátum]-án/-én a következő maximális növekedési rátákat ajánlotta Bulgáriának a nettó kiadásokra vonatkozóan: 2025-ben 6,2 %, 2026-ban 4,9 %, 2027-ben 4,4 % és 2028-ban 4,0 %, ami a 2024-es referenciaévhez viszonyítva a következő kumulatív növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 6,2 %, 2026-ban 11,4 %, 2027-ben 16,3 % és 2028-ban 21 %. Bulgária 2025. május 2-án benyújtotta az elért eredményekről szóló éves jelentését⁹, amely a releváns költségvetési eredményadatokat és előrejelzéseket, valamint az európai szemeszter országspecifikus ajánlásaiban megjelölt fő kihívásokra reagáló reformok és beruházások végrehajtását taglalja. Bulgáriának az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépülnek.
- (12) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében a Bizottság a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezésének összehangolt aktiválását ajánlotta, és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. Bulgária 2025. május 2-i kérése nyomán a Tanács a Bizottság ajánlása alapján [dátum]-án/-én ajánlást¹⁰ fogadott el, amely engedélyezte

⁹ Az elért eredményekről szóló 2025. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

¹⁰ A Tanács ajánlása az ajánlott nettó kiadási pályától való eltérés és annak meghaladása Bulgária számára történő engedélyezéséről (Nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása) (HL (...)).

Bulgária számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátájától, és túllépje azt.

- (13) Az Eurostat által hitelesített adatok¹¹ alapján Bulgária GDP-arányos költségvetési hiánya a 2023. évi 2,0 %-ról 2024-ben 3,0 %-ra, míg a GDP-arányos államadósság a 2023. év végi 22,9 %-ról 2024 végére 24,1 %-ra nőtt. A Bizottság számításai szerint ezek a fejlemények 2024 vonatkozásában a nettó kiadások 10,4 %-os növekedésének felelnek meg. Az elért eredményekről szóló éves jelentésben Bulgária a nettó kiadások 2024. évi növekedését 12,3 %-ra becsüli. A nettó kiadások bizottsági számításokban szereplő alacsonyabb növekedési rátája főként annak tudható be, hogy a Bizottság figyelembe vette egy egyszeri kiadás elszámolását 2024-ben. A nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt tartalmazó költségvetési irányvonal¹² a Bizottság becslései alapján nagyjából semleges volt 2024-ben.
- (14) Az elért eredményekről szóló éves jelentés szerint a Bulgária költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv 2025-ben a reál-GDP 3,0 %-os növekedésével számol, míg a HICP-infláció 2025-ben 3,6 % lesz. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2025-ben 2,0 %-kal, 2026-ban pedig 2,1 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2025-ben 3,6 %, 2026-ban pedig 1,8 % lesz.
- (15) Az elért eredményekről szóló éves jelentés szerint az államháztartási hiány 2025-ben várhatóan a GDP 2,9 %-ára csökken, míg a GDP-arányos államadósság 2025 végére 28,9 %-ra nő. Ezek a fejlemények azt jelentik, hogy a nettó kiadások 2025-ben 8,6 %-kal nőnek. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése 2025-re a GDP 2,8 %-ának megfelelő költségvetési hiánnyal számol. A Bizottság számításai szerint ezek a fejlemények 2025 vonatkozásában a nettó kiadások 9,2 %-os növekedésének felelnek meg. Ezek az előrejelzések azért tartalmaznak magasabb értékeket a nettó kiadások növekedésére vonatkozóan, mint az elért eredményekről szóló éves jelentés, mivel a Bizottság 2025. évre vonatkozó 2025. tavaszi előrejelzése szerint előreláthatólag kisebb lesz a kiadások uniós finanszírozású része, a diszkrecionális bevételi intézkedések várható hatása pedig csekélyebb lesz, noha az összkiadás is csökken. A 2024. évi egyszeri kiadások Bizottság általi elszámolása szintén növelte ezt a különbséget, mivel alacsonyabb kiindulási alapot eredményezett 2024-re. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal 2025-ben expanzív lesz, a GDP 1,1 %-ának megfelelő mértékben. A GDP-arányos államadósság 2025 végére várhatóan 25,1 %-ra nő.
- (16) A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott államháztartási kiadások nagysága 2025-ben a GDP 1,0 %-a lesz, szemben a 2024. évi 0,4 %-kal. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásaival finanszírozott kiadások magas színvonalú beruházásokat és termelékenységnövelő reformokat tesznek lehetővé anélkül, hogy közvetlen hatást gyakorolnának Bulgária államháztartási egyenlegére vagy államadósságára.

¹¹ Eurostat – Euromutatók, 2025.4.22.

¹² A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma, amely a nemzeti és az uniós finanszírozású költségvetési intézkedések összesített hatásából eredő gazdasági impulzust tükrözi. A költségvetési irányvonal i. a közép-távú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó elsődleges kiadások változása közötti különbözetként mérhető, de az elsődleges kiadások tartalmazzák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat.

- (17) Bulgáriában a védelmi célú költségvetési kiadások GDP-arányosan 2021-ben és 2022-ben 1,6 %-ot, 2023-ban pedig 1,5 %-ot tettek ki¹³. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a védelmi kiadások GDP-arányosan 2024-ben 1,4 %-ra, 2025-ben pedig 2,6 %-ra lesznek tehetők. Ez 2024-hez képest GDP-arányosan 1,2 százalékpontos növekedésnek felel meg. A nemzeti mentesítési rendelkezés aktivált időszaka (2025–2028) lehetővé teszi Bulgária számára, hogy újra rangsorolja a kormányzati kiadásokat vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemelése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.
- (18) A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint Bulgáriában a nettó kiadások 9,2 %-os emelkedésére lehet számítani 2025-ben. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése alapján Bulgária nettó kiadásainak növekedése 2025-ben várhatóan meghaladja az ajánlott maximális növekedési rátát, ami GDP-arányosan 1,1 %-os eltérésnek¹⁴ felel majd meg 2025-ben. A várható eltérés a védelmi kiadásokra vonatkozó jelenlegi előrejelzések alapján a nemzeti mentesítési rendelkezés nyújtotta mozgástéren belül van.
- (19) Az elért eredményekről szóló éves jelentés nem tartalmaz a 2025 utáni időszakra vonatkozó költségvetési előrejelzéseket. Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése 2026-ban a GDP 2,8 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. Ezek a fejlemények azt jelentik, hogy a nettó kiadások 2026-ban 1,7 %-kal nőnek. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal 2026-ban restriktív lesz, a GDP 0,8 %-ának megfelelő mértékben. A GDP-arányos államadósság-ráta a Bizottság előrejelzése szerint 27,1 %-ra növekszik 2026 végére. A GDP-arányos államadósság 2026. évi növekedése főként a stabilan 2 % feletti elsődleges hiányt és az előrejelzési időszak alatti tartós dezinflációt tükrözi, amihez emelkedő kamatlábak társulnak.

A legjelentősebb szakpolitikai kihívások

- (20) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Ezek várhatóan segítenek kezelni a releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások mindegyikét vagy jelentős részét. E szoros időkereten belül Bulgária hosszú távú versenyképességének a zöld és a digitális átállás révén történő fokozásához elengedhetetlen véglegesíteni a helyreállítási és rezilienciaépítési terv eredményes végrehajtásával, biztosítva ugyanakkor a társadalmi méltányosságot. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervben foglalt kötelezettségvállalások 2026 augusztusáig történő teljesítése szempontjából meghatározó jelentőséggel bír, hogy Bulgária – a vonatkozó kihívások kezelésével – sürgősen felgyorsítsa a reformok és beruházások végrehajtását. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervnek az új REPowerEU-fejezettel való gyors kiegészítése kulcsfontosságú a Bulgária és az EU által az energiapolitika és a zöld átállás terén kitűzött stratégiai célok támogatására irányuló további reformok és beruházások finanszírozásához. Ezek különösen a tervezett strukturális reformok végrehajtására vonatkozó következetes szakpolitikai megközelítés fenntartásához, valamint a

¹³ Eurostat, Kormányzati kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint.

¹⁴ 2026-tól ezek az összegek az (EU) 2024/1263 rendelet 22. cikkében létrehozott kontrollszámlán jelennek meg.

tervezett beruházások mielőbbi megvalósításának lehetővé tétele érdekében versenyképes és eredményes közbeszerzési eljárások biztosításához kapcsolódnak. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv sikeres végrehajtásához alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus bevonása a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

- (21) Az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA), az Igazságos Átmenet Alap (IÁA), az Európai Szociális Alap Plusz (ESZA+) és a Kohéziós Alap (KA) keretében nyújtott támogatást magukban foglaló kohéziós politikai programok végrehajtása felgyorsult Bulgáriában. Továbbra is törekedni kell a programok gyors végrehajtására, ugyanakkor ügyelni kell a gyakorlati hatásuk maximalizálására is. Bulgária a kohéziós politikai programjai keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése érdekében. Ugyanakkor Bulgáriában továbbra is adódnak kihívások, többek között az (energia)szegénységgel és a társadalmi befogadással, az oktatás színvonalával és befogadó jellegével, a készségfejlesztéssel, a veszélyeztetett csoportok munkaerőpiaci integrációjával és az energetikai átállással összefüggésben, amely változatlanul kulcsfontosságú a hosszú távú rezilienciához, valamint a versenyképesség terén, ahol a stratégiai technológiák fejlesztésének fokozottabb előtérbe helyezése új lehetőségeket teremthet. Az (EU) 2021/1060 rendelet 18. cikkével összhangban Bulgáriának a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálatának részeként felül kell vizsgálnia az egyes programokat, figyelembe véve többek között a 2024. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívásokat. A Bizottság 2025. április 1-jén elfogadott javaslata¹⁵ értelmében 2025. március 31. utánra tolódott az a határidő, amelyen belül az egyes programok tekintetében esedékes félidős felülvizsgálat eredményeinek értékelését be kell nyújtani. A javaslat emellett rugalmassági mechanizmusokat biztosít a programok végrehajtásának felgyorsításához, valamint ösztönzőket ad a tagállamoknak ahhoz, hogy kohéziós politikai forrásokat különítsenek el öt, uniós szinten kiemelt stratégiai területre, nevezetesen a stratégiai technológiai versenyképességre, a védelemre, a lakhatásra, a vízgazdálkodás rezilienciájára és az energetikai átállásra.
- (22) A Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP) lehetőséget kínál az egyik legfontosabb uniós stratégiai prioritásba történő beruházásra, és ezáltal az EU versenyképességének fokozására. A STEP végrehajtása 11 meglévő uniós alap keretében valósul meg. A tagállamok az InvestEU programhoz is hozzájárulhatnak a kiemelt területeken megvalósuló beruházások támogatása céljából. Bulgária élhetne az ezen kezdeményezések nyújtotta lehetőségekkel a kritikus technológiák – többek között a tiszta és erőforrás-hatékony technológiák – fejlesztésének vagy gyártásának támogatására.
- (23) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más uniós alapok által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túlmenően Bulgária több további kihívással is szembesül az oktatás és a készségek színvonalával, az egészségüggyel, a tartós ápolással-gondozással és a társadalmi befogadással kapcsolatban. Az üzleti környezetet és a versenyképességet aláásó kihívások jelentkeznek még a közigazgatás működése, ezen belül a szabályozó hatóságok függetlensége, a közbeszerzési eljárások eredményessége, valamint a kutatás és az innováció irányítása terén. További

¹⁵ Javaslát – Az Európai Parlament és Tanács rendelete az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról, COM(2025) 123 final.

kihívások merülnek fel a fosszilis tüzelőanyagoktól való – változatlanul nagy fokú – függőséggel, a tartós energiaszegénységgel, a fenntartható közlekedési infrastruktúra fejletlenségével, valamint a nem megfelelő hulladék- és vízgazdálkodással összefüggésben.

- (24) A versenyképességi iránytűben meghatározottak szerint valamennyi uniós, nemzeti és helyi intézménynek komoly erőfeszítéseket kell tennie a szabályok egyszerűsítése és az adminisztratív eljárások felgyorsítása érdekében. A Bizottság ambiciózus célokat tűzött ki e tekintetben: átfogóan legalább 25 %-kal, a kkv-k esetében pedig legalább 35 %-kal kívánja csökkenteni az adminisztratív terheket. A Bizottság továbbá új eszközöket hozott létre e célok elérése érdekében, ideértve a meglévő uniós jogszabályok szisztematikus stressztesztjét és az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd javítását. E törekvés jegyében Bulgáriának is lépéseket kell tennie. A vállalkozások 66 %-a úgy véli, hogy az adminisztratív eljárások összetettsége problémát jelent bulgáriai üzleti tevékenységük szempontjából¹⁶. A közigazgatás által nyújtott szolgáltatások színvonala jelentős regionális különbségek mellett továbbra is elégtelen. A vállalkozások túlnyomó többsége úgy érzi, hogy a korrupció széles körben elterjedt, és problémát okoz üzleti tevékenységeik folytatása során. Az üzleti környezetet érintő főbb kihívások közé tartozik még a jelentős adminisztratív teher és a szabályozási akadályok. Ezek a problémák leküzdhetők az igazgatási szolgáltatások digitalizációjának folytatásával és a vállalkozásindítási költségek csökkentésével. A közbeszerzési eljárások gyakran nélkülözik a versenyt vagy a megfelelő színvonalat, ami sok esetben az ajánlattevők távolmaradásához vagy sikeres fellebbezéshez vezet. A közbeszerzés terén változatlanul nagy a korrupció kockázata, ami a feltételek és az értékelések vélt elfogultsága miatt eltántorítja a vállalkozásokat az indulástól. A szabályozó hatóságok szűkös erőforrásokkal gazdálkodnak, és gyakran éri őket politikai befolyás, ami aláássa függetlenségüket, és munkájuk színvonalát. Az egyes szabályozó hatóságok közötti jelentős kereseti különbségek következtében korlátozottak a lehetőségek színvonalas tudással rendelkező szakértők bevonására. .
- (25) Bulgáriában nagyon kevés a kutatási és fejlesztési beruházás, és az elosztása sem hatékony, emiatt pedig a hatása és az eredményessége is csekély, különösen a közszektoron belüli K+F esetében. 2023-ban a K+F célú közkiadások a GDP 0,28 %-át tették ki, szemben a 0,72 %-os uniós átlaggal. Ráadásul a tudományos és az üzleti élet közötti kapcsolatok továbbra is korlátozottak. A csekély mértékű K+F-kiadásokhoz járul az is, hogy a közpénzek számos felsőoktatási intézmény és kutatóhely között oszlanak meg. E hiányosságok miatt gyenge az innovációs teljesítmény, amit az alacsony szabadalomintenzitási mutató és a tudományos publikációk, idézetek, valamint a magán- és a közszektor partnerségében készült közös tudományos publikációk uniós átlag alatti száma is alátámaszt.
- (26) Továbbra kiemelt kérdés Bulgáriában a tiszta és megfizethető energiához való hozzáférés, illetve a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése. Ebben az országban volt a negyedik legmagasabb a nagykereskedelmi villamosenergia-ár 2024-ben, ami részben annak tudható be, hogy változatlanul fennáll a függőség a fosszilis tüzelőanyagoktól, amelyek a villamosenergia-termelés mintegy 25 %-át adják, korlátozottan állnak rendelkezésre nem fosszilis alapú rugalmassági technológiák, és korlátozott az összeköttetés Délkelet- és Közép-Európa között. A villamosenergia-piac liberalizációjára irányuló reform elhalasztása akadályozza a tiszta és megfizethető

¹⁶ „Businesses' attitudes towards corruption in the EU” („A vállalkozások korrupcióhoz való hozzáállása az EU-ban”), Eurobarométer gyorsjelentés (2024. április).

energiára való áttérést, mivel az árjelzésnek való kitettség hiánya felhajtja a keresletet, különösen csúcsidőben, amikor marginális, fosszilis tüzelőanyaggal működő erőművek elégítik ki. Bulgária a fosszilis tüzelőanyagokhoz kapcsolódóan jelentős támogatásokat nyújt, amelyek a GDP-je megközelítőleg 0,82 %-át teszik ki, és 2030 előtt nem tervezi kivezetni őket. Különösen azoknak a fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatásoknak a kivezetését kellene prioritásnak tekinteni, amelyek nem orvosolják célzottan az energiaszegénységet, és a valós energiabiztonsági aggályokat sem oszlatják el. Bulgáriában a fosszilis tüzelőanyagok támogatása – például a kapcsolt energiatermelő létesítményeknek biztosított átvételi árak és a „Marica–Kelet II.” hőerőműtől történő villamosenergia-vásárlásra vonatkozó új állami rendelet – gazdaságilag nem hatékony, állandósítja a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőséget, és visszafogják a villamosenergia- és a fűtési ágazat dekarbonizációját.

- (27) A megújuló energia terjedése lassult Bulgáriában. 2024-ben az ország 1 GW új megújulóenergia-kapacitás létesült (főként fotovoltai napenergia), kevesebb, mint az előző évi 1,2 GW bővülés. A bonyolult és hosszadalmas engedélyezési eljárások akadályokat gördítenek új szárazföldi szélenergia-kapacitás telepítése elé, amit tanúsít, hogy az elmúlt években nem létesült új kapacitás. A tengeri szélenergia-erőművekben rejlő potenciális továbbra is kiaknázatlan, mivel nincs szabályozási keret, különösen a célterületek kijelölése és a villamosenergia-hálózat part menti területeken történő fejlesztésére vonatkozó terv meghatározása tekintetében. Noha Bulgária a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében végrehajtott reform részeként 2023-ban jogalapot teremtett a szélenergia-erőművek célterületeinek kijelöléséhez, azóta sem jelölte ki ezeket a területeket.
- (28) Bulgáriában a távfűtési rendszerek gyakran rossz műszaki állapotban vannak, és többségük túlnyomórészt földgázzal vagy szénrel üzemel.
- (29) A rövid távú tárolókapacitás elégtelensége és a fosszilis tüzelőanyaggal működő villamosenergia-termelők igénybevételének szükségessége következtében a nagykereskedelmi ár itt mutatta az egyik legnagyobb kilengést az Európai Unióban: napi átlagos ingadozása 185 EUR/MWh volt 2024-ben. A nagykereskedelmi piacon a részleges liberalizáció és az üzleti fogyasztókra vonatkozó kompenzációs rendszer miatt szűkösen rendelkezésre álló likviditás régóta korlátozza az aggregálásban és a keresletoldali válaszban rejlő potenciált, emiatt pedig rugalmatlanabb a villamosenergia-rendszer. Ezenfelül a kiskereskedelmi piac teljes liberalizációjának hiánya továbbra is aláássa a villamosenergia-rendszer rugalmasságát.
- (30) Bulgáriában a megújulóenergia-létesítmények rendelkezésre álló villamosenergia-hálózati csatlakozási kapacitás egyre szűkebb, különösen az elosztás szintjén, ami további beruházást tesz szükségessé a hálózatba a megújuló energiaforrások folyamatos integrálásának lebonyolításához.
- (31) Az energiaszegénység változatlanul strukturális kihívást jelent, mivel még mindig meghaladja az uniós átlagot azoknak az aránya, akik nem tudják megfelelően fűteni az otthonukat. Noha Bulgária a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében végrehajtott reform részeként 2023-ban elfogadta az energiaszegénység fogalmának jogi meghatározását, azonban eredményes és célzott támogatási programok kialakításához még azonosítani kell a lakosság érintett részét.
- (32) Bulgáriában a feldolgozóipar energiaintenzitása és energiával kapcsolatos üvegházhatásúgáz-kibocsátása továbbra is az EU-n belül az egyik legmagasabb. A feldolgozóipar energiaintenzitása 2017 és 2022 között 2,45 GWh/EUR bruttó hozzáadott értékre (GVA) csökkent, de még mindig jelentősen meghaladja az uniós

átlagot (1,05 GWh/EUR GVA). Az energiahatékonyság előmozdítása a feldolgozóiparban – különösen az energiaigényes ágazatokban – és az ipari energiafelhasználás csökkentése a gazdaság szempontjából hozzájárulna a termelékenység és a versenyképesség fokozásához.

- (33) Bulgáriában a közlekedési ágazat kibocsátása a legnagyobb: a közúti közlekedésből származó üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2005 és 2023 között nagymértékben nőtt, miközben az Unióban összességében véve csökkent. További intézkedésekre van szükség a tiszta közlekedés bulgáriai elterjedésének ösztönzéséhez, így jobban előtérbe kell helyezni a tömegközlekedést, például egységes tömegközlekedési jegyrendszer bevezetésével, a vasúti infrastruktúra korszerűsítésével és a hátralévő vasútvonalak villamosításával, a határokon átnyúló vasúti összeköttetések fejlesztésével, elektromos járművek töltőinfrastruktúrájának kiépítésével és az urbanizált területeken alacsony kibocsátású övezetek kialakításával.
- (34) A fenntartható víz- és hulladékgazdálkodás továbbra is kihívást jelent Bulgáriában. Az e kihívások leküzdéséhez rendelkezéséhez álló intézményi kapacitás még mindig szűkös. Több intézkedés szükséges az illetékes nemzeti hatóságok közötti koordináció erősítéséhez, nyomonkövetési és modellezési eszközök kidolgozásához, valamint a jelentéstétel és tervezés szubnacionális szintű fejlesztéséhez. A vízgazdálkodás terén a víz-keretirányelv és az árvízkezelésről szóló irányelv követelményeinek teljesítéséhez szükséges beruházás hiánya évi 439 millió EUR-ra tehető.
- (35) A középiskolások jelentős hányada nem rendelkezik matematikai, olvasási és természettudományos alapkészségekkel, ami komoly akadályt jelent a későbbi készségfejlesztésben. Az OECD 2022. évi nemzetközi tanulói teljesítménymérésében (PISA-mérés) a bolgár 15 évesek mintegy fele alulteljesített a matematika, az olvasás és a természettudományok terén, ez az arány pedig még magasabb volt a hátrányos helyzetű tanulók körében. Az alulteljesítés az iskolai tantervekkel is összefügg, amelyek még mindig nagymértékben tudásalapúak. Nem kellő mértékben alkalmaznak kompetenciaalapú, tanulóközpontú megközelítéseket, és túlságosan a háttérbe szorul az alapkészségek fejlesztése, valamint a természettudományi, technológiai, műszaki tudományos és matematikai kompetenciák. Az oktatás színvonalára rányomja a bélyegét, hogy ez a foglalkozás nem tudja bevonni a tehetségeket, ami részben a folyamatos szakmai fejlődés és a tanárok igényeihez igazodó képzés hiányának tudható be. Társadalmi-gazdasági tényezők miatt nagy egyenlőtlenségek vannak: az iskolákban nagy fokú a társadalmi szegregáció, ami tovább súlyosbítja a tanulási egyenlőtlenségeket.
- (36) A bolgár munkaerőpiac továbbra is feszes, a munkanélküliségi ráta 2024-ben alacsony, 4,2 % volt, a munkáltatók pedig arról számoltak be, hogy összesen több mint 260 000 további munkavállalóra van szükségük, ami a jelenleg foglalkoztatottak mintegy 9 %-ának felel meg. Noha a nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülő fiatalok (15–29 évesek) aránya csökkent, még mindig 1,7 százalékponttal meghaladja az uniós átlagot. A 2024-ben bekövetkezett enyhe javulás ellenére a fogyatékkal élők és a nem fogyatékkal élők foglalkoztatottsága közötti különbség 35,4 százalékponttal változatlanul a legnagyobbak közé tartoznak az EU-ban. A legfeljebb alsó középfokú végzettséggel rendelkezők foglalkoztatási rátája 42 százalékponttal alacsonyabb, mint a felsőfokú végzettséggel rendelkezőké, ez a különbség pedig jelentősen meghaladja az uniós átlagot. Ezenfelül a romák jóval nagyobb nehézségekbe ütköznek az elhelyezkedés terén: csupán 47 %-uk foglalkoztatott. A közelmúltbeli pozitív nettó migrációs mérleg nem elegendő ahhoz, hogy ellensúlyozza a munkaerő zsugorodását és a magasan

képzett fiatal munkavállalók kivándorlását. Ezeket a munkaerőpiaci kihívásokat a munkaerő készséghiánya és strukturális munkaerőhiány nehezíti. A munkaképes korú népesség digitális készségei továbbra is rendkívül gyengét: a (25–64 éves) munkavállalók 40,1 %-a rendelkezik legalább alapszintű digitális készségekkel. Ráadásul a készséghiányt súlyosbítja, hogy a szakképzés és a felsőoktatás csekély mértékben igazodik a munkaerőpiaci igényekhez, különösen a zöld és a digitális átállás szempontjából lényeges ágazatokban. Ezenkívül Bulgária jelentette az elmúlt évtizedben az Unión belül legalacsonyabb arányt a felnőttek oktatásban való részvétele terén: 2022-ben mindössze 9,5 % volt, szemben a 39,5 %-os uniós átlaggal.

- (37) Változatlanul nagy a társadalmi kirekesztettség és a szegénység veszélye, különösen a gyermekek, az idősek és a fogyatékkal élők és a romák körében. Bulgáriában a szociális ellátásokra fordított kiadások a legalacsonyabbak közé tartoznak az Unión belül (2023-ban GDP-arányosan 18,3 %, szemben a 26,8 %-os uniós átlaggal), különösen a szociális, a családi és a munkanélküli ellátások terén. A foglalkoztatást helyettesítő támogatás megfelelősége messze elmarad az uniós átlagtól (2023-ban a szegénységi küszöb 19,1 %-a, szemben az 56,3 %-kal). A rövid távon munkanélküliek mindössze 25,1 %-a részesült ellátásban 2024-ben. A rendszer korlátozottan alkalmas a szegénység visszaszorítására, ami rávilágít a hatékonyság, a lefedettség és az eredményesség növelésének szükségességére. 2024-ben a (nyugdíjak nélküli) szociális transzferek csupán 27,7 %-kal csökkentették a szegénységet, tehát elmaradtak a 34,4 %-os uniós átlagtól. E kihívások kezelése hozzájárulna a társadalmi felzárkózás támogatásához is, összhangban a bizottsági szolgálatok által a társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek megfelelően elvégzett második szakaszos országelemzéssel¹⁷.
- (38) Noha Bulgáriában 2019 óta nőttek az egészségügyi kiadások, a kezelhető okok miatti halálozások száma nem csökkent, és még mindig meghaladja az uniós átlag kétszeresét, ami hatékonysági problémákat jelez az egészségügyi rendszerben. Az egészségügyi ellátásért az igénybe vevő általi közvetlen fizetések a közelmúltbeli csökkenés ellenére a legmagasabbak az EU-ban. Az ápolók és a háziorvosok száma 2023-ban ismét csökkent Bulgáriában. Jelenleg átlagosan kevesebb mint egy ápoló jut egy orvosra, és a gyakorló ápolók 1000 lakosra jutó aránya még mindig a legalacsonyabbak közé tartozik az Unióban, ami aláássa az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést és azok színvonalát. 2023-ban az 55 évnél idősebbek aránya az ápolók körében meghaladta a 40 %-ot, az orvosok körében pedig az 50 %-ot, ami a munkaerő és a létesítmények városi térségekben való összpontosulásával együtt hosszú távon aláássa az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést,

AJÁNLJA, hogy Bulgária 2025-ben és 2026-ban hozzon intézkedéseket a következők szerint:

1. Az Európai Tanács 2025. március 6-i következtetéseivel összhangban növelje a védelmi kiadásokat és erősítse az általános védelmi készséget. Igazodjon a Tanács által a nettó kiadásokra vonatkozóan [dátum-án/-én] ajánlott maximális növekedési rátákhoz, egyúttal éljen a nemzeti mentesítési rendelkezés alapján a védelmi kiadások növelése érdekében biztosított engedménnyel.

¹⁷ [SWD\(2025\) 95 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework \(SCF\) \(A társadalmi konvergenciával kapcsolatos keretnek megfelelően a társadalmi konvergenciára vonatkozóan elvégzett második szakaszos országelemzés\)](#), 2025.

2. Tekintettel az (EU) 2021/241 rendelet szerinti reformok és beruházások időszerű végrehajtására alkalmazandó határidőkre, sürgősen gyorsítsa fel a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtását. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok (ERFA, IAA, ESZA+, KA) végrehajtását, adott esetben építve a féldős felülvizsgálat által kínált lehetőségekre. A versenyképesség javítása érdekében optimálisan vegye igénybe az uniós eszközöket, többek között az InvestEU és a Stratégiai Technológiák Európai Platformja által biztosított lehetőségeket.
3. Teremtse meg a versenyképesség fokozásához szükséges előfeltételeket azáltal, hogy – többek között regionális szinten – javítja a közigazgatás működését, és növeli annak kapacitását. Egyszerűsítse a szabályozást, javítsa a szabályozási eszközöket, és csökkentse az adminisztratív terheket, hogy egyenlő versenyfeltételeket teremtsen a vállalkozások számára. Tegye eredményesebbé a korrupcióellenes intézkedéseket, különösen a magas szinten elkövetett korrupcióval kapcsolatos ügyekben. Emelje a közbeszerzési eljárások színvonalát, és erősítse a szabályozó hatóságok függetlenségét és működését. Növelje a K+F célú közberuházások hatását és eredményességét azáltal, hogy a kutatást és az innovációt kevesebb intézménybe összpontosítja, és fokozza a kutatási eredmények kereskedelmi hasznosítását.
4. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagtól való függőséget, többek között a piaci liberalizáció előmozdításával, a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsításával, különösen azáltal, hogy területeket jelöl ki a szélerőművek gyorsított engedélyezéséhez. Hozzon konkrét intézkedéseket a fosszilis tüzelőanyagokhoz nyújtott támogatások fokozatos megszüntetésére, egyebek mellett a szénelapú villamosenergia-termelés és távfűtés támogatásainak megszüntetésével. Tegye rugalmasabbá a villamosenergia-rendszert, hogy mérsékelje a nagykereskedelmi ár ingadozását, különösen az aggregálás és a keresletoldali válasz alkalmazási körének kiszélesítésével és elegendő tárolókapacitás biztosításával. Korszerűsítse a villamosenergia-hálózati infrastruktúrát az elosztás szintjén azáltal, hogy intelligens hálózati infrastruktúrát épít ki, valamint korszerűsíti a vezetékeket és az alállomásokat. Küzdje le az energiaszegénységet azáltal, hogy az energiaszegény és az energetikailag kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra vonatkozó naprakész információs rendszert alakít ki és e háztartásokat célzott szakpolitikai intézkedésekkel támogatja. Ösztönözze az energiahatékonysági intézkedéseket az iparban. Mozdítsa elő a fenntartható városi, tömeg- és vasúti közlekedés kiépítését és elterjedését, többek között a szükséges infrastruktúra fejlesztésének felgyorsításával. Javítsa a víz- és hulladékgazdálkodást az intézményi hiányosságok orvoslásával és az infrastruktúrába történő beruházással az erőforrások fenntartható használata érdekében.
5. Erősítse a kompetenciaalapú oktatást és tanulást. Emelje az oktatás színvonalát a tanárok alap-, tovább- és igényalapú képzésével. Javítsa az oktatás és képzés színvonalát, munkaerőpiaci relevanciáját és befogadó jellegét, többek között a romák és más hátrányos helyzetű csoportok esetében. Orvosolja a munkaerőhiányt a fogytékossággal élő, az alacsonyabb iskolai végzettségű, a roma és a munkaerőpiacon kívüli személyek foglalkoztatottságának növelésére irányuló intézkedések eredményes végrehajtásával. Fektesse nagyobb hangsúlyt a készségek elsajátítására a versenyképesség fokozása, valamint a zöld és a digitális átállás támogatása érdekében. Kezelje a társadalmi befogadást az integrált foglalkoztatási és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása és a foglalkoztatást helyettesítő támogatás hatékonyabb biztosítása révén. Javítsa az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést, többek között az igénybe vevő általi közvetlen fizetések

visszaszorításával, valamint az egészségügyi szakemberek hiányának és egyenlőtlen eloszlásának orvoslásával, az egészségügyi rendszer eredményességének, hozzáférhetőségének és kapacitásának növelése céljából.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
az elnök*